

Labe den 8 mars 2022

Utvecklingsplan för huvudområdet Afrikanska studier (AS) som upprättas i samråd med institutionen.

Utvecklingspotential

Det handlar om att försöka rekrytera fler studenter som *inte* ingår i de långsiktiga double degree-avtal ämnet har med utländska universitet, d.v.s. (1) att få fler studenter från Sverige och (2) fler studenter men även lärare/forskare från länder i Afrika.¹

(1) Två initiativ har gjorts och sju satts under det senaste året. Det ena är nybörjarkursen "Introduktion till Afrikastudier" (web, kvartsfart, grundnivå 7,5 hp, höstterminer) som gavs första gången hösten 2020 och andra gången innevarande termin. Intresset var överraskande stort med uppemot en 50 registrerade studenter. Flera ville läsa vidare på grundnivå vid HDa vilket då tyvärr inte var möjligt. Därför lanserades våren 2021 det andra initiativet: kursen "Afrikas moderna historia" (web, helfart, grundnivå 7,5 hp, vårterminer), först som en alternerande temakurs inom Historia II för icke blivande lärare. Våren 2022 ges kursen igen men nu med en parallell kursplan som möjliggör även för icke-historiestudenter att läsa kursen.

Två andra initiativ är under uppbyggnad. Som en del i ett utvecklingsarbete 2019 initierat av dåvarande akademichef, (syftande till återupprättad utbildningsplan för ettårig mastersutbildning genom ämnets integrering nedåt, uppåt och åt sidan vid HDa) har ytterligare två nybörjarkurser skapats. De är tänkta att kunna knyta an till kursen "Introduktion till Afrikastudier", ovan. Den ena är "Introduktion till Afrika genom skönlitteraturen" (web, kvartsfart, grundnivå 7,5 hp), ett samarbetsprojekt mellan ämnena Arabiska, Engelska, Franska och Portugisiska. Den andra är "Grundkurs i mänskliga rättigheter i Afrika" (web, kvartsfart, grundnivå 7,5 hp) som ges av Religionsämnet/etik. Förhoppningen är att de ovan nämnda fyra kurserna ska kunna fungera som källor till rekrytering till det ettåriga mastersprogrammet.

(2) Vad gäller rekrytering av studenter från olika länder i Afrika, en helt avgörande fråga för ämnets internationella trovärdighet, finns två möjliga vägar.² Det ena kan vara en förnyad ansökan om Erasmus+ finansiering om ömsesidig mobilitet, utbyte av lärare och studenter, mellan universitet i Ibadan, Nigeria, ett av Afrikas äldsta lärosäten, och HDa (Lars Berge). En första ansökan som tyvärr inte beviljades lämnades in våren 2021. Denna gjordes i samarbete med två franska universitet och det franska kulturinstitutet vid univ. i Ibadan. Ett av de två franska universiteten har under hösten besökt Ibadan och där vidareutvecklat samarbetet i syfte att vi ska kunna söka igen tidigt våren 2022. En ev. förnyad ansökan måste dock relateras till personella resurser vid HDa. Det andra möjliga initiativet är endast på planeringsstadiet (Urban Lundberg) men innefattar en ansökan om utbyte med Eduardo Mondlane-universitetet i Maputo, Mocambique.

¹ För svenska studenter är problemet att locka dem till campusutbildningen i Falun och för afrikanska studenter de terminsavgifter som 2011 infördes för studerande utanför EU men som kan undvikas med bilaterala mobilitetsavtal med afrikanska universitet, exv. Linneaus-Palme eller Erasmus+

² Under åren 2015–2016 hade AS ett mycket lyckat Linneaus-Palmeprojekt med Universitetet i Kapstaden (Torsten Hylén). Två lärare och två studenter var i Falun hösten 2015 och två lärare och studenter i Kapstaden våren 2016. Allt fick emellertid ett abrupt slut då finansieringen upphörde p.g.a. flyktingkrisen 2015.

Labe den 8 mars 2022

Digitala verktyg

P.g.a. pandemin genomfördes DUCAS 16e årliga Afrikadagar 2020 helt på nätet med föreläsare från England, Italien, Sverige, Tjeckien, och Zambia. Afrikadagarna 2021 ägde rum på web-campus med föreläsare från Åbo Akademi på campus i Falun och från Tjeckien på zoom.

Ventileringen av Mastersuppsatser i juni 2021 var enbart på nätet och i oktober 2021 som web-campus med åhörare på campus, respondent och opponenter i Italien och Wales samt externa examinatorer i Sydafrika, Tjeckien och Sverige.

Både Torsten Hylén och Lars Berge föreläste online i Perugia hösten 2020 och 2021. De två grundkurser som enbart vänder sig till svenska studenter är båda online.

Utbildning på grundnivå och kollegiets sammanhållning

Sedan tidigare finns kurserna "Afrikanska samhällen i förändring", "Religion och politik i Afrika" samt "Utbildning och förändring" som grundnivåanpassade versioner av motsv. på avancerad nivå. Sedan hösten 2020 resp. våren 2021 ges de ovannämnda kurserna "Introduktion till Afrikastudier" och "Afrikas moderna historia" på grundnivå. "Introduktion till Afrika genom skönlitteraturen" (Lovisa Berg, Arabiska) och "Grundkurs i mänskliga rättigheter i Afrika" (Maria Ericson, Religion/etik) har färdiga men inte antagna kursplaner.

Det lyckade gemensamma besöket med Afrikarelaterade föreläsningar i Arabiska, Historia och Statskunskap vid Universitetet i Perugia hösten 2019 kan ses som en del i arbetet med att integrera fler kolleger och ämnen i AS. Under hösten 2020 och 2021 har kolleger från flera ämnen deltagit i fyra-fem representationsmiddagar för inresande gästföreläsare (Arabiska, Pedagogiskt arbete, Statskunskap).

Ämnesråd har varken konstituerats eller träffats under året fr.a. p.g.a. pandemin men planeras till hösten 2022.

När det handlar om att knyta utbildning till forskning medverkar samtliga lärare anställda vid HDa i de olika forskarseminarierna, flera av lärarna deltar t.ex. aktivt i det nyinrättade Humanioraseminarier och de flesta medverkar dessutom i olika internationella forskarnätverk. Lärare i AS deltar regelbundet i internationella forskarkongresser, t.ex. African Studies Association (U.S.A.) eller Afrikadagarna (Uppsala).

Strategier för marknadsföring

Redan från starten 2006 är den viktigaste marknadsföringen för rekrytering av studenter de gästföreläsningar som lärare vid AS varje år ger vid olika partneruniversitet.³ De nya grundkurserna med stort studentunderlag är viktiga eftersom de inte endast ger ämnet intäkter som behövs för kostsam handledning av mastersuppsatser utan de är också strategiskt viktiga för marknadsföringen av ämnet i Sverige. Därutöver deltar Maria Ericson från Religionsämnet/etik vid Mänskliga rättighetsdagarna i Göteborg och där marknadsför Religionsämnet men även Afrikanska studier.

Krav på åtgärder

Ämnet behöver en långsiktig planering för framtiden.

För det första behöver det ettåriga mastersprogrammet återupprättas vilket är en överlevnadsfråga för de internationella samarbetsavtalen och framför allt för de s.k. double degree-avtalen

³ Framförallt handlar det om universitetet i Bologna, Hradec Králové, Paris, Perugia och Siena men även i Cagliari, Macerata och Plzen bör nämnas.

Labe den 8 mars 2022

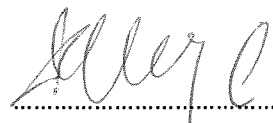
(Universiteten i Bologna, Perugia, Paris och Uleåborg). Förslag till ny utbildningsplan presenterades i mars 2022 och kan vara i kraft från hösten 2023.

För det andra står vi inför en generationsväxling med kommande personalbehov. Inom en femårsperiod kommer de två lärare som bär upp ämnet på plats i Falun att ha pensionerats och måste ersättas: Torsten Hylén och Lars Berge.

- Torsten Hylén kan delvis ersättas givet att Religionsämnet anställer en lektor med Afrikakompetens. Dock är det av nödvändighet att en lärare med islamkompetens rekryteras.
- Lars Berge, som under större delen av tiden sedan 2006 de facto varit program- och ämnesansvarig, behöver ersättas med någon som har bred Afrikakompetens. Det handlar för det första om viss forskningsförankring i ämnets viktigaste regioner: Sydafrika, Afrikas horn, Nigeria och Ghana. För det andra handlar det om bekantskap med de i huvudområdet ingående disciplinernas metod- och teoribildning: främst modern afrikansk historia, utbildningsvetenskap och religionsvetenskap, och delvis antropologi, internationella relationer/statskunskap och afrikansk skönlitteratur. Som de anlitade sakkunniga betonade är det avgörande att successionen sker samtidigt som den befintliga personalen finns kvar (d.v.s. till vårterminen 2024) så att internationella avtal och kontakter kan säkras för framtiden.
- Studenternas ämnesbakgrund varierar något år från år och behovet av handledarnas inriktning varierar vilket är viktigt att tillgodose p.g.a. double degree-avtalen som innebär att året vid HDa är en integrerad del av deras mastersutbildning vid hemuniversiteten. Under de senaste åren har allt fler studenter inom antropologi i synnerhet från det äldsta partneruniversitetet Bologna sökt sig till AS. Ämnet har endast en handledare med antropologisk kompetens men som passerat pensionsåldern. Behovet av att snarast hitta en handledare med antropologisk kompetens är därför en central fråga för framtiden.

Falun den 8 mars 2022

.....
Jenny Åberg, Avdelningschef

.....
Lars Berge, Afrikanska studier